

BUDA-PESTA

10 Aprilé st. v.
22 Aprilé st. n.

Va eși duminéc'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 15.

ANULU XIII.
1877.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl. ; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

DIN „INFERNULU“ LUI DANTE.

Cantulu alu III.

Prin mine se intra 'n cetatea durerósa,
Prin mine se intra 'n eterna durere,
Prin mine in glót'a perduta, pecatósa.

Miscatu-a dreptatea pe 'naltu-mi Creatoru,
Pe mine divin'a nascutu-m'a putere,
Inalt'a prudintia si celu d'antâiu amoru.

Nu fu inainte-mi de câtu eternu creatu
Totu in asta lume si eu eternu durezu,
Voi ori ce sperantia lasati cari ati intratu!

Aceste cuvinte d'aspectu intristatoru
Vediutu-le-am scrise d'a supra unei porti:
I-am disu o maestre, amaru e sensulu loru.

Atunci elu-mi dise cá omu ce e prudentu,
Iei tóta 'ndointi'a adi trebui sè o lasi
Iei trebe sè móra totu lasiulu sentimentu.

Ajuns'am la locul de care ti-am vorbitu,
Si unde vedé-vei ginti, neamuri blastemate
Si cari de a le mintii dulci daruri s'au lipsitu.

Acum a sa mâna in mân'a mea si-o puse
Cu vesela facia ce multu m'a 'ncurajatu,
Si 'n triste si-obscure abisuri me conduse.

Acolo suspinuri si plânsu si disperare
Sunau tristu, sinistru prin aeru fara stele
A plange 'nceputu-am cu lacrimé amare.

Si limbi diferite, oribila vorbire,
Si triste cuvinte, si-accente turbate,
Voci debili si 'nalte si-a mâniloru lovire.

Nasceau impreuna tumulte ce 'n vecia
Alérge prin aeru d'apururea obscuru,
Cum urla nisipulu in cruda vijeliá.

Iar eu ce-aveam capulu de gre' ametiela 'ncinsu
I-am disu : o maestre, ce-áudu eu, ce-i, spune-mi?
Si care-i poporulu de chinuri grele 'ncinsu?

Elu dise : ursite aceste rele sunt
Aceloru fintie ce fara rusíne
Si la intunerecu traitu-au pe pamentu.

Ei sunt impreuna cu corulu de mistei
Cu ângeri ce fura nici Domnului rebeli,
Dar nici cu credintia, ei fura pentru ei.

Curatu spre-a fi cerulu, i-a esilatu aci,
Si crudulu si negrulu infernu nu-i primesce,
Cu ei impreuna cei rei s'ar mândri.

Maestre, ce chinuri si ce durere-ardinte
Sè tipe i face si fórté sè géma?
Respunse, ti voiu spune in câte-va cuvinte.

Sperantia acesteá ver-un'a n'au de mórté,
Viéti'a li astfeliu de cruda si amara
Cá 'nvidia tristii ori care alta sórté.

Sunt ceia ce 'n lume memorie nu lasa,
Ei sunt de 'ndurare si dreptu dispretiuiti,
De ei se n'ai grija, privesce-i dar si pasa.

Privii si vediutu-am unu stégu ce cu turbare
Si repede trece si iute se 'nvirtesce,
Cu furii s'agita si fara de 'ncetare.

Si 'n urm'a lui calea multimea si-a deschisu
Atât'a cà nici candu se credu n'asi fi pututu,
Cà singura mórtea cu mân'a-i a ucisu.

Si dintre acestia pe multi am cunoscutu,
Privii si vediutu-am aceluî umbra care
Fiindu lasiu in lume lasiu actu a facutu. *)

Acum intieles'am cà-i seet'a ce-a nascutu
Reu multu in viétia-i, si-eternului Tata
Si crudiloru sei chiar dusmani a displacutu.

P'acesti perduti, miseri, ce vii nici candu nu fura,
Ce goli stau aice, vespi rele si mari musce
Cari sbóra turbate i musca si-i tortura.

Si faci'a cu sange imbraca-le o tóta,
Si-acestu la picióre cu lacrimi mestecatu,
Cum cade vermi schêrnavi lu-si sorbu indata.

Acum d'alta parte intorsu-mi-am privirea
Si vedu o multime p'alu unui fluvii tiermu,
Te rogu, o maestre, asculta-mi adi dorirea :

Sè-mi spuni cine-su ceia pe cari d'abiá-i zaresce
In caosulu asta privirea-mi curiósã
Si repede-a trece cine óre-i silesece ?

Vei sci-mi dîse dinsulu cu tonulu seu virilu
Candu noi vomu ajunge l'a lui Acheronte
Favlu, rece tiermuru, tristu, sombru si sterilu.

Atunci fu-mi rusine, lasat'am ochii 'n josu
C'am fostu, avui frica, prin verb'a-mi importunu,
Am mersu pana la fluvii timidu, silentiosu.

In aste momente din cealalta parte
O barca si trece c'unu mosiu care striga :
„De voi vai, acuma, o suffete stricate !“

Sè nu sperati dara cà voi in altulu ceru
Vedé-veti vr'odata, eu vinu cà sè ve trecu
In nóptea eterna in focuri si crudu geru :

Tu suffetu cu viétia aicia ce mai stai ?
Sè pleci dintr'acestia dejã cari murira,
Vediendu cà eu totu-si din locu nu mai plecai.

*) Dupa unui comentatori in acestu versu se face alusiune la papa Celestinu V, care si-a datu demisiunea, dupa altii la Dio-cletianu ; cineva pretinde cà alusiunea privesce pe Esau care pentru o farfurie de linte si-a vendutu dreptulu antáiului nascutu. Lombardini sustiene cà Dante face alusiune la concetatianulu seu Torregiano de Cerchi, care refusã de a se pune in capulu Florentiniloru.

Pe càli alte-mi dise alunge-vei malulu
Si porturi prin alte, nu inse p'aici :
Cu vasu mai usiuretu trece-vei riulu.

Vorbì calausu-mi : stài, nu te superã,
Caron, susu voitu-a acést'a unde póte
Ori ce se voiesce, deci nu mai intrebã :

Si faci'a barbósa acum se linisci,
Man'ã 'n luntrasiulu uritului fluvii,
In ochii caruia teribilu focu luci.

Si suffetele-ale ce-su góle si-obosite
Schimbar' a loru facia si 'n dinti crudu scrâsnira
L'a lui Caron crude accente urgisite.

Pe Domnulu blastema si chiar p'a loru parinti,
Si ras'a umana, pamentulu si locul,
Si-a nascerii díle, copíii inocinti.

Apoi se retrasa cu tóte dimpreuna
Plangêndu crudu, la sombrulu si pré fatalulu malu,
Acol' unde reii, miseii se aduna.

Caron cà unu demonu, feroce maniatu,
Le stringe pe tóte cu remulu le bate
P'acele din ele cari s'au intardiatu.

Cum frundiele tómn'a din arbure sbóra
Si un'a dup' alt'a cadu pana ce ramii
Le dau tóte tierinei ce apoi le divóra :

A lui Adamu astfeliu semêntia blastemata
Ca paseri ce 'n cursa-i Caron le-a chiamatu,
S'arunca continuu in bare'a desolata.

Se ducu astfeliu ele si trecu und'a cea bruna
Si ânca n'ajunse la malu candu o alta
Si nóua multime din cóce ér s'aduna.

Copile, maestrulu mi-a disu atunci dulce,
Cei cari moru in ura cu Tatalu celu eternu
Din ori care tíera, ici mórtea-i conduce.

Grabescu cà sè tréca in crud'a suferintia
Impinsi de etern'a, divin'a dreptate,
Ce schimb' a loru frica in via, grea dorintia.

Nici candu p'ici nu trece unu suffetu inocinte,
Caron de se plange de tine, poti sè scíi
Acum d'unde vine man'ã lui ardinte.

D'abiá dise-aceste pe vale se si 'ntinde
Teribilu cutremuru si candu mi-aducu a minte
De frica si-acuma sudórea me cuprinde.

Unu ventu pe obscurulu pamentu a navalitu
Si fulgerulu luce prin aeru teribilu,
Si 'n mine-ori ce simtiuri acuma le-a sdrobotu.

Si cadu ca si omulu ce somnulu l'a 'nvinu.

Craiova martiu 1877.

Dr. I. C. Dragescu.

CULTIVAREA PELEI.

Este lucru constatatu, că ori-ce morbu si-are caus'a. Nu l'a datu Dumnedieu. precum crede o parte mare a poporului nostru, ci de cele mai multe-ori si-lu causéza omulu insu-si. Si acést'a se intempla din necunoscinti'a conditiuniloru igienice si dietetice. E bine deci, ma chiar si consultu, sè se impretinéscă fiesce-care cu acele.

Unu mijlocu spre a ne puté ferí de diferite morburi e si cultivarea rationala a pelei, care jóca unu rolú fôrte insemnatu in organismulu omului.

Pelea nóstra de o parte scutesce organele fine ale corpului in contra elementelor natu-rei, ér de alt'a parte sustiene comunicatiunea organismului cu lumea esterna. Si intru ade-veru, déca o cercetâmu mai de aprópe, vedemu milióne de pori, cari nu sunt, decâtu totu atâte porti spre comunicatiune; se intielege, că déca portile sunt incuiate si comunicatiunea e sistata.

Pelea nóstra e compusa din trei straturi. Celu d'a supra nu contine nici nervi nici vase de sange, deci e nesensabilu si se cogesce in continuu; sub acést'a gasimu unu alu doilea, finu, stralucitoriu provediutu cu vase si nervi, care e fôrte sentitoriu, in acést'a se afla rade-cinile perului; — ambele straturi numite, sunt provediute cu pori pentru comunicatiune. Si acuma sè vinimu la alu treilea si celu mai in-semnatu stratu! In acést'a se afla ghindurile de asudare, cari prin porii susnumiti stau in comunicatiune cu lumea esterna; — aceste ghindure au chiamarea de a indepartá ap'a si alte materie si gase, de cari organismulu nu mai are trebuintia, ma, déca nu s'ar indepartá, ar produce urmâri triste.

Voindu invetiatiu a se convinge despre activitatea pelei, facura unu experimentu cu unu animalu si adeca lu-rasera si inelira intr'o materia intranspirabila, -- urmarea fu că bietulu animalu cadíu vîptima experimentului lor, si totu acést'a se intemplá si unui omu, déca se intrebuintiau de elu — căci viéti'a

nóstra nu e alta decâtu o descompunere si compunere continua a tieseturiloru corpului. Matería — spre sustinerea acestui procesu — o produce numai sangele. Sangele se pôte numí unu corpu omenescu fluidu, căci contine tóte partile corpului omenescu. Déca sangele nu e curatu, séu nu i se dà materia de ajunsu spre a puté indestulí tóte organele corpului. atunci acelu organismu devine morbosu.

Se vede, că despre cele dise si poporulu are ceva idea, căci intru adeveru curatírea sangelui jóca unu rolú mare in viéti'a lui; inse cu durere trebuie sè marturisescu, că pana acuma nu s'a pré folositu de mijlócele cele bune, ci cadíu bietulu in manile unoru afurisiți cari cu felurite misieli se inavutira din câstigulu lui.

Unu altu mijlocu multu mai simplu si mai lesne e acél'a pe care voiescu a-lu recomandá poporului nostru. Acést'a e scald'a de apa.

Am aretatu mai susu constructiunea pelei cu cele trei straturi si partile acelora, am uitatu inse a amentí, că in stratulu alu doile se afla si nisce ghindure cari secernéza séu, si acést'a dà lucétia atátu pelei, cătu si perului nostru, dar séulu acél'a pôte fi si periculosu pentru noi, déca nu ne curatímu corpulu. Am disu, că pelea persjuréza prin pori secretiunea ghinduriloru de asudare, precum si alte gase, dar am amintitu si aceea, că stratulu celu mai de a supra se cogesce intr'un'a in fôrma de taritie si aceste taritie — ce le putem vedé mai bine la unulu care zace tîmpu indelungatu — déca nu le curatímu, se lipescu de corpu prin séulu ce secernéza ghindurile pentru acelu scopu, astfeliu porii, respective portile de comunicatiune a pelei, se incuie si perspiratiunea e sistata.

Acuma si-póte imaginá fiesce-care, că — dupa-ce pelea nóstra, in fiesce-care diua trebuie sè perspireze mai multu de unu kilogramm de materia dejá netrebuinciósa, si dupa-ce acést'a in decursulu mai multora dile septemani séu luni intregi nu se intimpla, — trebuie se urme catastrof'a. Ne simtimu reu, nu suntemu dispusi spre nimicu si suntemu fôrte nervosi.

Tóte aceste simptome le putem delaturá, déca luâmu o scaldá moderata si anume: pentru cei ce se ocupa in campu e recomandabila un'a de 20—24° R., ceea ce nu e nici pré caldă nici pré rece, asiá ceva si-póte pregatí fiesce-care si a casa si mai alesu in dile deserbatori, éra in cele de lucru e destulu déca si-spéla corpulu cu apa móle si saponu, mai cu séma déca au fostu espusi in diu'a precedentă,

unei asudări mari, căci prin acest'a se curătesce de materiale cari s'aru fi lipitu de pele.

Ce se atinge de inteligintia, care mai multu se ocupa spiritualminte si in continuu siede, nu potu recomandá nici un'a calda nici un'a rece (despre care dicu multi că intaresce pelea) — ci un'a cam de 15° R. — acést'a are o influintia moderata a supra nerviloru si vaseloru pelei, causéza o activitate mai mare a circulatiunii, prin ce omulu se simte mai vioiu, mai aptu spre lucru, capeta unu apétitu mai mare.

Deosebitu trebue sè amintescu, că pentru nervosi sunt recomandabile pentru totu-de-una scaldile reci; rogu inse cá cei morbosii sè consulteze mediculu in ast'a privintia si nici că voiescu a tratá ací despre influintia scaldiloru diferite a supra organismulu, căci am téma, că atunci fiesce-care si-va intipui câte si mai câte morburi si că acést'a scalda ar fi acomodatu pentru elu, — de si in cele mai multe casuri acele sunt numai unu lúcsu, ma, inca si stricatióse sanetătii.

Scald'a susnumita e bine a o luá in tóta septeman'a odata si a stá in ea celu multu o $\frac{1}{2}$ óra — căci la din contra va intrá influintia contraria celei ce doriámu.

Acést'a e necessaria nu numai pentru sustinerea sanetătii si pentru curatirea pelei, — ci totu-odata e si celu mai bunu mijlocu pentru sustinerea frumsetiei, căci prin acest'a se curătesce pelea si se scapa de felurite prurumperi, cari dóra aru fi urmarea sistării secernetiunii aceleia, pelea se intaresce, capeta o finétia si lucétia. Se intielege, că si celelalte parti ale corpulu au de a fi cultivate conformu recerintiiloru sanetătii, căci altcum nu ne ajungemu scopulu.

Nu mai aceea póte infrumsetiá omulu ce-i face bine si sanetătii, — éra unsoarele, rosielele si albelele, fia ele câtu de laudate séu aiba chiar si celu mai bombasticu nume, nu-su decâtu minciuna si insielare, si in urma, ce e mai tristu, si stricatiósu sanetătii, căci mai tóte acele contienú ceva veninu. — Uitati-ve déca nu-mi credeti, la o nefericita care intrebuintéza ce sciu eu câte feluri de mijlóce infrumsetiatóre, si veti vedé că ea imbetranesce cu vreme, i-se sbârcesce faci'a si capeta pete pe ea; dar apoi durerea de dinti, câta neodihna i causéza si tóte aceste sunt urmările infrumsetiării.

Nu potu indestulu recomandá delaturarea rumeneleleloru sè-si curatiesca faci'a fiesce-care cu urmatoriulu saponu: Rp. Sapon. cal-

lini 50.00 gramme, Spir. vini rectificatissim. et spir. camphorat. aa 25.00 gramme, solve et filtretur adde olei olivar. 5.00 grame, — care silu póte prepará fiesce-care, avendu de a cumperá partile respective din apoteca; e bunu si in contra diferiteloru prurumperi de pele, déca intrebuintéza elu unu tusin de apa rece.

In urma e recomandabilu si schimbatulu desu alu vestminteloru curate, cari de o parte fréca pelea si prin acesta invioéza circulatiunea, ér de alta parte resorbéza in sine si din secretiunea poriloru pelei.

I. Panea.

MIRÉSA PENTRU MIRÉSA.

— Comedia in trei acte. —

(Urmare)

Scen'a IX.

Virginia singura.

Curiosu! Totu am auditu, că barbatii sunt necredinciosi si schimbaciosi, si éta m'am convinsu!... De candu ne aflámu aice, Arcadiu par că s'a stramutatu cu totul, par că amorulu pentru mine i s'a stinsu cu deseversire. Me necunósce. Si pentru cine? Pentru Veronica. Ciudatu gustu mai au si barbatii câte odata! Sè prefere elu pe o saténa unei orasiene. E bine, Veronica nu este de vina. Dar Arcadiu? I voiú scríe o epistola, dogenindu-lu, că me neglica, si i voiú oferí pace. (Scríe.) Déca nu va grabí a o primí, lu-voiú pedepsi. Voiú primí curtenirea lui Aureliu, carele par' că s'a inamoratu de mine, căci de-alalta eri petrece totu in giurulu meu. (Trage clopotielulu.)

Scen'a X.

Virginia si *Jeanu*.

Virginia: Éta o scrisóre. Preda-o spectabilului domnu...

Jeanu: Intielegu. (*Virginia*'a ese.)

Scen'a XI.

Jeanu singuru.

Érasi o scrisóre!... Damele aceste de la orasiu, precum se vede, n'au altu lucru decâtu sè scríe la epistole... Dieu nu sciu ce vreu dní'a-loru... Dóra nu si-au pusu in gându sè me 'mbete!... E bine, éta-o aice in mana negru pe albu... Dar cui s'o dau? Spectibalului domnu?... Dar care-i acel'a?... Ci-carescu? Nu! Acel'a-i magfificentia... Ilutianu? Acel'a-i ilutiu-saratu... Ci ce dara?... De buna séma Movilescu... Da, da... Acuma mi-aducu a minte bine, candu stapanulu meu mi-a spusu, că Movilescu e spectibalu... Ce bine, că am asiá minte bu-

na . . . In loculu meu, unu servitoriu prostu ar fi pututu sè faca mare incurcatura . . . Haidamu la domnulu Movilescu. (Ese.)

Scen'a XII.

Cleopatra, Virginia, Veronica, Iustinianu si Sempronescu.

Cleopatra : (catra ele.) Ah! scumpele mele, tare v'am doritu. Cum ve aflati? Par' cà amendóne sunteti indispose. (Damele se usioréza pe divanu, Cleopatra in mijlocu; tinéerii ocupa locu la cele dóue capete ale divanului, Iustinianu langa Virginia, Sempronescu langa Veronica.)

Virginia : Din contra, draga, eu me aflu fórté bine, cá totu-de-una, càci si déca am câte-odata vr'o neplacere óre-care, nu-i pré dau o importantia mai mare, o desconsideru si asiá nu-mi pré causéza multa turburare. (Privesce de-a-furisiu spre Sempronescu.)

Cleopatra : Fericita natura! (Arunca o cautaturu spre Aureliu.)

Iustinianu : Eu inca sum de parerea domnisiórei Virginia. Nici odata nu trebuie sè ne pré impresionàmu de cele petrecute in giurulu nostru, ci sè consideràmu tóte dupa adeverat'a loru valóre. A uitá durerile trecutului, a cautá recompensa si alinare unde le gasimu, a profitá de placerile presintelui, si a nu ni pasá multu de viótoriu, éta filosoff'a vietii!

Veronica : Vederile filosofice ale dtale nici decátu nu-mi convinu.

Iustinianu : Mi-pare fórté reu. Caus'a de siguru e, cà damele si la apretiuirea teseloru filosofice pornescu totu-de-una din punctulu de vedere alu animei. Déca voimu sè fimu deplinu fericiti nu trebuie sè ascultàmu numai sióptele animei.

Cleopatra : Bine dici.

Sempronescu : Sè-mi fia permis a reflectá amicului meu Aureliu, de si dóm'n'a Cleopatra, a aprobatu sentinti'a lui, cà eu nu consimtiescu. Déca la crearea fericirii nóstre nu ni consultàmu si anim'a, fericirea aceea nici nu póte sè fia deplina.

Veronica : Fórté bine vorbesci, domnule!

Virginia : Bine, bine, dar voi alunecarati pe unu terenu, unde nu ve potu urmarí. Intrarati in o disputa filosofica. Lasati-o naibei! Haidati sè ne petrecemu.

Iustinianu : Pré bine. Sè dantiàmu!

Sempronescu : Sè dantiàmu. (Catra Veronica.) Domnisióra sè am onóre la valsulu primu.

Virginia : Sè nu dantiàmu!

Veronica : Nu, nu! Vomu dantiá de séra.

Cleopatra : Eu ve propunu altu ceva. Unu micu concertu. Sè rogàmu pe escelent'a nóstra pianista Virginia sè ni cante ceva.

Iustinianu : Eu me alaturu la acésta cerere.

Veronica : Si eu.

Virginia : (la o parte.) Numai Arcadiu tace! (Cu voce nalta.) Ve multiamescu de invitare si éta nu lasu sè me rugati multu timpu. (Se pune la pianu. Iustinianu merge langa ea sè-i întórca notele.)

Iustinianu : Sè traiésca!

Virginia : (incependu a cescutá o piesa scurta.) Si Arcadiu nu-mi graesce nici unu cuventu, par cà nu mi-ar fi primitu epistol'a.

Veronica : (la o parte.) Aureliu nici nu me vede. Elu nu numai nu me mai iubescé, dar tocmai me uresce.

Cleopatra : (la o parte.) Asiá batjocura inca n'am patitu. Ceea ce n'am facutu in viéti'a mea nici odata, i-am scrisu epistola, oferindu-i amorulu meu. Si éta elu mi-lu refusa. Nici nu vre sè me cunósca. . . Séu dóra n'a primitu epistol'a mea. . . Séu nu vede semnulu, flórea galbena in perulu meu. (O tocmesce cu man'a, intorcéndu-se catra Iustinianu.) Domnule Iustinianu! Ên poftiti putíntelu aice!

Iustinianu : Ceru scusele mele, dar acuma nu potu. Tocmai trebuie sè intorcu fó'i'a.

Cleopatra : (la o parte.) Intórce-te-ai cu capulu in susu! Candu lu-chiamu nici nu se misca, — nu-i acésta ofensa? E bine m'oiu resbuná.

Virginia : (la o parte.) Cu ce placere converséza Arcadiu cu Veronica, dar la mine nici nu se uita.

Veronica : (la o parte.) Aureliu i sioptescé! Óre ce?

Iustinianu : (la o parte.) Veronica, precum vedu, totusi se scie mangaiá.

Sempronescu : (la o parte.) Dar glum'a pré se ingrósia. Fratele Aureliu, precum observu, si-jóca fórté naturalu rolulu seu. Virginia inca nu pare a fi straina pe terenulu seu.

Virginia : (scolandu-se de la pianu, cei de pe scena — afara de Sempronescu — aplauda.) Ve multiamescu. (la o parte) Numai Arcadiu nu dà nici unu semnu de placere. E bine, primescu manusi'a! (Cu voce nalta.) Haidamu sè esímu in gradina, càci mi-mai place acolo. Domnule Iustinianu. (I intinde man'a. Iustinianu i ofere bratiulu, si esu ambii inainte. Sempronescu ese de bratiu cu Veronica.)

Scen'a XIII.

Cleopatra, apoi Ulpianescu.

Cleopatra : Uf! Nu mai potu de ciuda! . . . Unu tineru, caruia eu i facu o declaratiune de amoru, intr' atát'a sè me desconsideré! . . . Insedar i-am scrisu epistol'a, insedaru am pusu flórea galbena in vederea lui, insedar au fostu tóte ochirile mele! . . . Elu a remasu nepasatoriu fatia de tóte graciile mele. . . Resbunare, resbunare! (Sta cu spatele catra usia.)

(Va urmá)

Iosifu Vulcanu.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

- Are ea increderea dómnei sale?
- Tóta.
- Cu atátu mai bine . . . acést'a ne va puté servi intr'o di óre-care.
- Éta ceea ce mi-a plesnitu si mie prin minte numai decátu!
- Facutu-ai deja nisce priviri a supra personalui castelului?
- Atát'a câtu mi-a fostu cu putintia sè facu in asiá timpu scurtu, servitorii sunt fôrte devotati domniloru lor, lauda bunetatea si liberalitatea lor fara margini. O singura persóna ar puté sè formeze esceptiune de la acésta regula generala.
- O persóna, dici tu? care?
- De cea mai mare importantia intre subalterni, unu cutare Lactance, intendantulu domnului Rahon. Eu sum putinu fizionomistu, insusindu-mi fara vointia unele din calitátile domnului marquis. Acestu Lactance, care si-dà fati'a si purtarea unui omu de bine, lipsitu de tóte slabiciunile lumesci si plinu de devotiune, mi-a facutu efectulu unui fatiarnicu, care si-ascunde joculu. Lu-credu unu ipocritu fara caracteru.
- Déca nu te insieli, cu atátu mai bine; acést'a asemene ne va puté servi. Dar spune-mi, n'ai facutu tu eri vr'o inconsecintia? N'ai rostitu vr'unu cuventu nentieleptu?
- Oh! incátu pentru ast'a, domnule marquis, te potu asigurá, cà nu. Am avutu grige de mine, si de óra-ce nu sciam bine ce trebue sè dicu séu sè nu dicu, sub pretecestulu cà sum fôrte obositu tacui cá pescele.
- Pré bine. Intrebatu-te-au multu?
- Fôrte pntinu, afara de intendantulu Lactance, care sè fi pré aretatu acést'a, mi-a parutu unu curiosu de prim'a ordine. Dar incercarea lui a remasu zedarnica.
- Totu mai bine. Me temeam de o suprindere, inse te voiu invetiá, si déca de acuma inainte intendantulu séu altu cine-va te va intrebá, vei puté respunde fara sè te temi, cà vei fi in desacordu cu mine.
- Dupa acésta introducere marquisulu facu cunoscutu lui Lazaru ingeniosulu romanu inventatu de dinsulu in sér'a trecuta spre a demustrá lui Rahon cumplit'a falsitate a acusatuniloru sub a carora greutate se svêrcoliá.
- Acuma dara scii si tu totu ce sciu eu, — dise elu incheiandu. Spre a sustiné caus'a nóstra comuna, vorb'a e sè nu desmintiesci vr'una din aceste fapte, ceea ce nu este greu. Intielesu-m'ai?
- Intielesu perfectu, domnule marquis.
- Intre altele nu uitá, cà in totu timpulu petrecerii nóstre in castelulu acést'a trebue sè ffi unu servitoriu de modelu. Ti-recomandu practic'a tuturorur virtutiloru. Trebue sè ai naravuri bune, sermanulu meu Lazaru, si óresi-cari princípui religióse.
- Voiu avé, domnule marquis.
- Pazesc-te si evlavi'a. Causa a resiste victoriosu ispiteloru celoru mai mari, déca acele se voru infatisiá.
- La draci! voiu face si acést'a. Chiar si déca

domnulu conte de Rahon ar lasá sè cada fara scirea lui sub ochii mei o punga plina de auru, asiu redicá-o si i-asiu duce-o fara s'o deschidu.

— Asiá si trebue. Ada-ti a minte, cà cea mai mica gresiéla ar produce alungare; si cà déca contele Rahon, ospetatorulu nostru, ar cere darea ta afara motivata, eu n'asiu puté intrevini in favorulu teu, fara a me compromite insu-mi. Feresce-te de ocasiunile de dispute si certe cu servitorii in castelu. Fii unu flacáu cu umoru veselu si de bunu caracteru, si ceda bucurosu chiar si candu ai dreptu. Vorbesce putínu; asculta multu; baga de séma ce se face, ce se dice, ce se tace. Supraveghiéza, spionéza, si raportéza-mi despre tóte!

— Nu voiu lipsi in privinti'a acést'a.

— Nu mai am nimicu d'a-ti dice. Câte óre sunt?

— Optu óre si jumetate, domnule marquis.

— Asiá dara vina de me'mbraca!

Saint-Maixent si-parasi patulu, spre a-si incredintiá capulu lui Lazaru, care se grabi a desvoltá talentele multiple ale unui servitoru de odaia espertu in afacerile sale.

Strengarulu de elu erá istetiu cá o maimutia. Scia sè rada si sè peptene pe domnulu seu — chiar atátu de bine, cà si a se postá la cotitur'a unui drumu, cu pistolulu trasu, spre a strigá caletoriloru intardiati:

— Stai! Pung'a séu viéti'a! . . .

Pe scurtu, prin ajutorulu maniloru sale dibace Saint-Maixent si-reluá tiner'a si frumós'a fatia, care lu-facea sè sémene din trasura in trasura archangelului St. Mihaiu trêntindu demonulu, precum lu-infatisiá tabloulu mare de la altarulu din mic'a biserica de Saint-Jude.

Iulia Chadorant, jun'a fica cu ochi gingasi ai ospetarului „Armelor Franciei“, ar fi suspinatu adancu, vedindu-lu.

Facêndu aceste, si dupa ce spelà pe marquisulu, Lazaru deschise unu armaru de ebenu lucratu cu arama, cu isvoru si plumbu, care se aflá intr'unulu din paratii cabinetului de toaleta. Acestu armaru erá plinu de haine albe parfumate. Luà o camesia de pânda din Hollandia, tóta inzestrata cu brodari de Alençon si o predede Domnului seu, care legà in giurulu gâtului seu cu negligintia o simpla panglica de metasa rosia pe jumetate ascunsa sub dantele.

Saint-Maixent alese indata dintre númerosele vestminte tramise din Paris prin croitorulu de moda, unu imbracamentu de deminétia, ce reversá elegantia si simplicitate. Niste ciorapi de metasa i acoperiau piciórele regulate; luà niste pantofi cu calcâie rosie si innalte; si-legà o sabia mica de gala si fina cá unu acu; aruncà sub bratiulu stangu o peleria pasomantata cu auru, si parasindu cabinetulu de toaleta, se duse a se privi in acea oglinda mare inaintea careia veduramu paradandu pe Lazaru.

Vedindu-si fati'a fidelu reflectata, trebui sè-si marturisesca in sfirsitu, cà si-a recapatatu fati'a si purtarea unui indatinatu la joculu regelui.

Cine-va batù la usia incetu si Lazaru fugi s'o deschida.

Servitorulu de casa alu contelui Rahon a vinitu sè se informe, déca marquisulu este scolatu si déca póte sè primésca pe contele?

Elu se rentórse ducêndu unu respunsu afir-

mativu, si peste cinci minute Annibal de Rahon intră.

— Ah! vere, — esclamá elu dupa o stringere caldurósa, — câtu de fericitu sum că te potu vedé asiá! Éta ai redivinitu in deminét'i'a acést'a ceea ce ai fostu totu-de-una, celu mai elegantu gentilomu in Franci'a! . . .

— Gratia dtale, vere, — respunse Saint-Maixent suridiendu.

— Pst! pst! nu vorbí de ast'a! Asiá dara că ai dormitu bine?

— Cum nici odata n'am dormitu . . . Si érași gratia dtale.

— O idea mi-a plesnitu prin minte asta-nópte. Mi-adusei a minte, că a fostu cu putintia, că in aventurile triste ale dtale sè-ti fi perdutu pung'a. Iérta-me sè-ti oferu, sub titlulu de imprumutu, aceste cinci sute de luisdori. Candu sum'a acésta bagatela va trece, considera-me dreptu bancariu alu dtale, si mi-vei face o mare placere.

Dicéndu aceste, contele Rahon puse pe o mobila unu micu saculetiu de galbeni.

— Dar, vere . . . — incepù marquisulu.

— Te rogu sè nu mai dici nici o vorba, — luterupse iute contele. Déca vrei, haidamu sè ne coborimu. Soci'a mea si marquis'a de Chavigny se preambila la olalta in parcu. Contess'a doresce multu sè te védia, éra frumós'a Olimpia, cam curiósa, móre de dorulu a te cunósce. Sè nu facemu cá damele sè astepte! . . .

XX.

Prim'a intelnire.

O seara de forma eliptica, cu trepte duple si cu radimátore de granitu poleitu cá marmur'a cea mai frumósa, sustienea comunicatiunea etagiului primu cu parterulu, care se 'ntindea sub ferestile castelului cá corfa mare de flori si se intruniá cu partea de josu a parcului.

O promenada larga indiestrata cu statue, a carei tirfa alba mestecata cu bucatiele de pietre selipitóre sub primele radie ale sórelui, conducea in linia drépta la padurile de goroni vechi si de castani de dóue sute de ani.

De-a supra peronului, contele de Rahon si marquisulu de Saint-Maixent vediu de departe dóue femei; un'a in rochia vñeta, cealalta in ros'a, preumblându-se incetu la capetulu promenadei drepte.

— Éta contes'a si dómn'a de Chavigny, — dise catra óspele sen contele Rahon, — sè mergemu la ele!

Cei doi gentilomi trecura in cinci minute departarea ce-i despartia de castelan'a si de vér'a sa.

In fine sosira acolo si contele Rahon esclamá cu unu tonu veselu :

— Scamp'a mea Maria, eta filu resipitoriu, pentru care că in timpii bibliiei te rogu sè taiámu vietiulu grasu. Marquisa, ti-presentu rud'a nóstra multu iubita, pe marquisulu de Saint-Maixent, care nu póte sè-ti fia necunoscutu, căci ai auditu vorbinduse despre elu adese-ori.

Marquisulu se inchinà inaintea contesei, sarutandu cu respectu man'a ei fina, si facù dómnei de Chavigny o salutare adâncă, insotita de o privire pli-

na de elocuentia neresistibila, care esprimà admiratiunea cea mai entusiastica.

Frumós'a Olimpia respunse la salutarea lui Saint-Maixent prin o reverintia de scóla buna, si sub foculu privirii sale ea lasà genele-i lungi pe ochii sei mari si sè rosti úsiuru.

Cele dóue femei formau o grupa adorabila si emulau in tacere prin contrastulu picantu alu frumsetieloru loru de totu deosebite, de si in o forma perfecte.

Dómn'a Rahon, malta si svelta, cu o pelitia de creolu, cu ochi vñeti si peru blondinu, éra in etatea, in care femeia completu desvoltata produce stralucirea cea mai viua. E de ajunsu sè spunemu, că dins'a éra de 30 de ani.

Marquis'a de Chavigny abia trecuse de 22 de ani. Avea o talia mijlocia, inca subtire si admirabilu de bine crescuta, cu o inclinatiune usióra si gratiósa spre ingrasiare. Perulu ei bogatu de o negrétia stralucitóre, peliti'a ei alba, nuantiala cu ros'a si de o curatienia neasemenabila, pupilele sale de colóre verde inchisa si intunecósa cá a marei, budiele-i fórtie rosie, i compuneau frumseti'a cea mai delitiósa si justificau supra-numele ei de „Olimpia frumósa“, sub care in genere éra cunoscuta.

— La draci! ce frumósa fintia, — cugetà marquisulu de Saint-Maixent. In societatea acestei regine a frumsetiei, dilele voru trece iute in castelulu de Rahon.

— Vere, — dise contes'a cu unu surisu dulce, in care se zugravia tóta sinceritatea animei sale, — este óre trebuintia sè-ti spunu că sum fericita vedindu-te? Asta-nópte, contele mi-a adusu scirea sosirii dtale, nu mi-am pututu retiné unu strigatu de bucuria. De câte-ori nu te-am invitatu insedar, la Paris, sè vii a ne cercetá aici? De câte-ori nu mi-ai promis a face acést'a? Dar placerile orasiului mare te-au facutu uitatoriu. Dar in fine, de óra-ce ai venit, nu-ti mai facu inputare, tóte s'au stersu! Éta esti óspele nostru, si speru a ne vedé timpu indelungatu.

— Ah vér'a mea, — respunse iute marquisulu, — nu voiu fi eu acel'a, care mai antâiu me voiu osteni de ospitalitatea gratiósa a domniei tale. Pana in diu'a in care voiu crede a intielege că sum peste mana, voiu remané óspele dtale fericitu si recunoscatoriu.

— Baga de séma! — esclamá contes'a Rahon, — că te-ai angagiatu a nu ne mai parasí nici odata.

— Oh! nici odata ar fi pré multu a díce, — intrerupse contele ridiendu. Vulturulu tineru, lacomu de aeru si de libertate, s'ar obosi pré iute in colivi'a s'a, déca s'ar simti inchisu pentru totu-de-una. Adevverulu e, că acestu cavaleru frumosu a facutu niste lucruri cam ne intiepte, pe cari acuma trebue indreptate. Óre-cari fapte, cari i lasa onóra neatinsa, pe cari inse vointi'a rea si prosth'a le-a maritu si denaturatu, i facu in momentulu acesta o situatiune grea. Elu mi-a marturisu tóte cu sinceritate, fara incungiuru si retinere; i-am datu absolutiune deplina si intréga; voiu luá afacerile sale in manele mele si me insarcinezu a le conduce la capetu bunu; inse lucrulu s'a pré incurcatu si nu se va desluci intr'o di. Saint-Maixent dara va remané silitu mai multe luni conmesanulu nostru, mai bine a díce prinsonierulu

nostru, si speru a puté face sè gasésca placuta viéti'a de la sate si captivitatea suportabila.

Marquisulu nu respunse nimica la aceste cuvinte pline de iubire, ci numai prinse manile rudei sale si le strinse cu caldura.

— Ne vei povestí intemplamintele dtale . . . — începù contes'a.

Cá unu comediantu mare ce erá, Saint-Maixent faciù din capu cu melancolia adanca.

— Dómne apera si feresce! — respunse elu.

— Pentru ce? — întrebà dn'a Rahon.

— Vrei sè scíi pentru ce, véra?

— Fara indoieála.

— E bine, pentru cà celu putínu mi-pare de pri-sosu a te intristá prin durerós'a si neplacut'a povestire a acclora ce amu suferitu. Pentru ce sè-zugravescu ochiloru dtale neplacerile unui gentilomu acusat pe nedreptu cu fapte atátu de urite, pe cari aceea nici nu i-aru intielege? Pentru ce sè-ti infatisiezu pe unu nenorocitu svêrcolindu-se insedar in o cursa cumplita, într'o pânza de paingenu gigantica, care lucuprinde din ce in ce mai strinsu la fia-care incercare facuta de a scapá? Pentru ce sè te silescu a versá la-crime a supra esilatului, a carui consciintia e curata, si care totusi se vede constrinsu a fugí cá unu vinovatu nóptea pe cai perdue, spre a mântuí de o poporatiune aprinsa de manía si ura capulu seu pentru care s'a anunsiatu premiu, si avendu frica in fia-care momentu de mórte, nu de aceea de pe campulu bataliei, gloriósa si asiá dicéndu atragatóre, ce se suferu cu capulu inaltiatu si cu inima vesela, dar aceea mórte intunecósa, infama, care te restórpa in noroiu prin glontíulu unui ticalosu ascunsu de dupa gardu? . . .

Pana candu Saint-Maixent vorbí, dómna Rahon deveni palida ca o mórta.

— Ce feliu! — esclamá ea cu o voce schimbata, — dta ai suferitu tóte aceste?

— Tóte aceste, si altele mai multe! — dise marquisulu incetu.

— Ai fostu urmaritu, gonitu?

— Da, vér'a mea, cá unu lupu turbatu, — respunse Saint-Maixent. Inchipuesce-ti, — adause elu cu amaratiune, — locu-títoríulu civilu, care si-dá tóta trud'a candu e vorb'a de rudele dtale, a publicatu unu premiu pentru capulu meu: trei mfi de livre, nici cu unu cruceriu mai putínu, acelaia care ne va predá mortu seu viu.

— Grozavu! — esclamá dómn'a Rahon, radiemandu-se de bratiulu barbatului ei, spre a-se sustiné, càci se simtia slabita? Dar acésta e infamu!

— Nici decátu, vér'a mea, — respunse junele cu surisu. Din contra, acést'a dovedesce, ce stima inalta pastreza diregatorii din acésta provincia pentru numele si legaturele marquisului de Saint-Maixent! Gândesce, cà servitoriulu meu fu pretíuitu numai la o suta de taleri! Trei mfi de livre, pentru unu bietu seracu forméza o avere! Asiá dara, de óra-ce erá mai multu de a me avé mortu decátu viu, si fiindu cá plugaríulu de la natura e putínu cavalerescu si uu tine multu de a atacá in fatia pe unu inimicu, pe care lucrede infricosiatu, eu am auditu adese-ori siuerandu pe langa urechile mele glóntiele pusciloru ruginite. Venatoriulu si pândeá selbateculu . . . unu venatu de trei mfi livre!

Pana candu aceste cuvinte se schimbata intre Maria de Rahon si marquisulu de Saint-Maixent,

dómn'a de Chavigny nu dise nici o vorba, dar ochii ei mari, plini de o langóre mare, remasera fixati pe fati'a gentilomului si pareau a nu se puté despartí. Ea luascultá cu o atentiune infocata si câte odata câte unu cutremuru i trecea prin umeri, a caroru albétia orbitóre erá abíá acoperita cu o mantila de dantela.

Pentru acea femeia tinera, alu careia trecutu nu vomu intardiá a-lu face cunoscutu, si care va jocá unu rolu mare in istori'a nóstra, Saint-Maixent erá mai multu decátu unu omu; elu i pareu sub o forma asiá dicéndu fantastica, erou intipuitu de romanu alu tuturoru ficeloru Evei; viéti'a lui de intemplári fabulóse si de pericole ne audite i insutiá prestigíulu, incingéndu fruntea lui cu unu feliu de aureola stralucita.

Gertf'a unei fatalitáti bizare, elu erá nevinovatu de tóte crimele, pentru cari fu urmaritu . . .

— Asiá dara cu atátu mai bine! — si-dise marquis'a. Noi inse grabimu sè adaugemu, cà chiar si in casulu, déca elu ar fi fostu vinovatu, frumós'a Olimpia totusi ar fi gasitu pentru elu in anim'a sa vorbe de scusa.

Saint-Maixent pareu cà nu se ocupa decátu de contes'a Rahon, dar elu pazi'a in secretu pe dómn'a Chavigny, si nici un'a din simptomel emotiunii junei femei nu scapá din vederile sale.

— De siguru, — si-dise elu me jocu cu fericirea! stéu'a mea, unu momentu palita, redevine multu mai stralucita decátu cum a fostu candu-va! De acuma inainte nu mai amu de ce sè me temu si potu sè speru tóte! Conte de Rahon me apera si frumós'a Olimpia me va iubi!

XXI.

Contes'a si marquis'a.

In momentulu de a petrunde in mijloculu dramiei grozave, ce amu inceputu sè povestimu, ne pare ne amanatu trebuinciosu a scrie câte-va sire de precu-ventare.

Vomu pune in scena fapte atátu de admirabile, vomu asistá la seversírea unoru crime atátu de necredite si ne audite, combinate cu o istetime atátu de infernala si executate cu o indresnéla atátu de rece, in cátu ne tememu de a fi acusat de cetitorii nostri, cà povestimu lucruri imposibile.

Se póte cà multi dintre cetitorii nostri voru refusá d'a admite, cà sufletulu omenescu póte e in stare d'a cadé la astfelu de trépta a stricatiunii; ei nu voru voi sè védia in povestirea nóstra, decátu sfortiárele intipuirii unui romantieru, care cu totu pretiulu voiesce sè stêrnésca atentiunea publicului obositu, si care pretinde sè-si ajunga scopulu facéndu sè vibreze nencetatu córd'a emotiuniloru mari.

Voimu dara sè ne justificámu mai antáiu de acésta imputare. Si acést'a ni va fi usioru.

Eroulu inspaimantatoru alu cartii nóstre nici decátu nu este vr'o persóna intipuita, — amu dísu acést'a, o repetímu, o intarímu. Nu i-am atribuitu nici pan'aice, nu-i vomu atribuí nici pe paginile urmatóre vr'o crima, pe care n'ar fi seversit'o in adeveru. Nu inventámu nimica in ceea ce privesce fondulu istoriei; nu facemu decátu ne servímu materiile cele mai autentice. Faptele povestite deja, cele ce vomu spune de acuma inainte, sunt de totu adeverate, rigurosu istorice, si, pentru a dóu'a óra indrumámu pe cetitorii

nostru la processulu marquisului Saint-Maixent, pe care lu-voru gasi in tóte culegerile de cause renumite.

Dicéndu si constatandu acést'a, ni remane a face o cunoscentia mai aprópe cu trei persóne de frunte ale dramei nóstre; voimu sè vorbimu despre contele si contess'a de Rahon si despre marquis'a Olimpia de Chavigny.

Contess'a Maria de Rahon nu e de totu necunoscuta pentru noi.

Cetitorii nostrii si-voru aduce a minte de a fi vedutu acésta femeia tinera, ascunsa in vestminte simple si mai dure, cu fati'a invelita de unu velu desu, consultandu pe prorocitoréa de norocu Simiona Raymond, in locuinti'a acesteia din strad'a Laterne.

Marea dama merse atunce sè céra de la renumit'a vrajitóre esplicarea unui visu bizaru, si cetitorii nostrii n'au uitatu respunsulu curiosu ce dins'a a primitu.

Patru-spre-diece ani inainte de momentulu in care incepe istori'a nóstra, Maria-Armanda-Angelica de Rouillé, singur'a fiica a maresialului duce de Rouillé, se maritá — in etate de siese-spre-diece ani — dupa verulu seu primaru contele Anibal de Rahon, si acésta casatoria — care para o casatoria de amoru, atátu de incantati; fericiti si inamorati erau junii casatoriti — intruni dóue din cele mai mari nume si cele mai mari averi din Franci'a.

Contele erá chiar din timpulu acel'a unu modelu neasemenabilu de curtoasia si loialitate. Sufletulu seu si inteliginti'a sa emulau. Inima de auru, spiritulu lamuritu-vedietorulu si hotaritu; aceste câte-va cuvinte ajungu spre a-i schitiá portretulu moralu.

Contess'a, la rónduulu seu, intruniá stralucitele calitati ale damei mari, cele mai frumóse virtuti ale casniciei. Patru-spre-diece ani trecura fara nici unu noru. Dómn'a Rahon, frumósa cá unu angeru si buna cá o santa, dadea la curtea incantata esemplulu unei vieti atátu de necriticabile, incátu si calumni'a se affá desarmata in contra ei. Contele Annibal vedea inmultindu-se in fia-care di numerulu onorurilor si demnitatiloru sale; creditulu seu la regele para a nu mai avé margini. Gingasi'a celoru doi soti unulu pentru altulu crescea in mesur'a in care se 'ntariá stim'a loru reciproca.

O astfelu de fericire, careia in aparintia nimica nu-i lipsiá, ar fi ajunsu spre a indestuli pe cei mai multi; acea fericire, dupa marturirea multoru ómeni, realisá idealulu absolutu alu celei mai mari fericiri de pe acestu pamentu, si totusi contele avea a dese ori óre de tristétia adanca, si câte odata contess'a se inchidea sè planga.

Acésta tristétia si aceste lacrimi de unde veniau? Cetitorii nostrii sciú deja. Contele Rahon si sofi'a sa, casatoriti de patru-spre-diece ani, vedeau cu o adeverata desperatiune sterilitatea unirii loru. Contele ar fi datu din tóta inim'a trei parti din averea sa fórté mare, cá sè aiba unu mostenitoru alu marelui nume, care — dupa tóta aparinti'a — avea sè se stinga cu elu, de óra-ce erá celu de pe urma in famili'a sa. Contess'a ar fi sacrificatu fara intardiare jumetate din viéti'a sa, cá sè póta stringe la peptu-i palpitandu o mica fiantia alba si rosa, unu tesauru fragilu, sange din sangele seu, carne din carnea sa.

Medicii renumiti si practici fure consultati pe róndu; peregrinarile la tóte capelele de renume se ur-

mara asemene; rugaciuni publice se facura in tóte bisericile, ce se tineau de mosiile familielor de Rahon si de Rouillé.

Tóte inedaru. Contele incepù a desperá, contess'a asemene, far' a voi sè-si marturisésca acést'a, perdeu in fia-care di din acea incredere tare, ce o sustinù unu timpu atátu de indelungatu.

Acésta incredere in anulu trecutulu avù sè suferé o lovitura infricosiata.

In timpulu acel'a siarlantii si insielatorii de totu felulu aflau crediementu usioru, chiar si la ómenii de conditiunea cea mai innalta, — si istori'a ni atestéza, cá pazitorii de la portile Louvre-lui nu impedecau credulitatea de a trece pragulu.

Dómn'a Rahon, audindu vorbindu-se despre unu italianu, unu felu de medicu astrologu care traiá in Florenti'a, si despre care se credea cá are niste secrete miraculóse, prin alu carora ajutoru deja niste femei de o etate fórté inaintata gustara bucuriile de mama, aduse cu spese mari pe acelu omu care se numiá Angelo Tiberani, se concrediù maniloru sale si i promise o respata de o suta de mii de livre, déca sciinti'a lui va face sè primésca rezultatulu inedar doritu pan' acea di. *)

Angelo Tiberani, precum ori-cine usioru si-póte intipuí, dorindu tare sè capete sut'a de mii de livre, si crediendu dóra si elu in puterea sa cá si supranaturala — (s'au vedietu vrajitori convinsi si siarlantii de buna credintia) — facù totu felulu de conjuratiuni, intrebà stelele, aprinse cuptóre, rosí ulcele, incaldí vase, destilá plante veninóse, topí metaluri, prefacù in pulvere minerale cu nume bizare si cu insusiri necunoscute, si din tóte aceste si inca din multe altele, compuse unu lécu spurcatu, o pilula infernala, pe care o dadù cu triumfu contessei, promitiendu-i intr'unu tonu misteriosu si serbatorescu, cá efectulu nu va intardiá multu.

In câtu pentru acést'a, elu spuse adeverulu. La dóne óre dupa ce contess'a beù léculu infernalulu, dómn'a de Rahon fu cuprinsa de niste convulsioni infricosiate, scotiendu strigate de dure. O adeverata inveninare i puse viéti'a in pericolu mare. Medicii din Clermont, chiamati numai decátu, cu mare greutate o scósera din acea stare rea, si sanatatea ei in decursu de mai multe luni remase sdruncinata.

Pana candu se petrecura aceste, Angelo Tiberani, fórté inspaimantatu de rezultatulu pe care inteliginti'a lui prósta nu l'a prevedietu, s'a ascunsu tremurandu de totu, si in asteptarea unei catastrofe nu se cugetá decátu la fuga, dar servitorii desperati i descoperira loculu ascunsu si nu-lu scapau din vedere.

Domnulu Rahon voiá sè useze de dreptulu seu de innalta justitia, si a spendiurá pe ticalosulu, care de siguru nici n'ar fi scapatu de acésta pedépsa, inse contess'a abiá trecuta prin torturele unei crise infricosiate, cerù si primí gratia pentru acel'a, care i produse aceste suferintie atátu de crude.

Angelo Tiberani primí ordinulu d'a parasi numai decátu la momentu castelulu, si nici nu lasá sè i se repete de dóue ori. Elu plecá, dar servitorii, cari comptau la spendiurarea lui, lu-pandira in parcu, lu-prinsera candu voi sè iésa si lu-afundara de trei ori in unulu din basinuri.

*) Faptu istoricu.

Italianulu nu scapà de persecutorii sei decâtu asià dicându prin o mórte paruta, acoperitu de mo-cirila din capu pana 'n picioru; dar in fine totusi scapà, si se simtî fôrte fericitu cã a pututu sè scape asià usioru.

Contele Rahon cerù de la contess'a sè jóre, cã in vîtoru nu va mai recurge la asemene ómeni si la asià mijlóce periculóse.

Estractulu scurtu ce facuramu ni pare de ajunsu pentru cá sè se intieléga ceea ce va urmá, si acuma ne putemu ocupá de frumós'a Olimpia, acésta stralucita marquisa de Chavigny, careia contele si contess'a de Rahon i dadeau ospitalitate.

Olimpia erá vér'a primara a contelui Annibal si rud'a sa cea mai de aprópe, fiindu singur'a fiic'a a vîcontelui Reginald de Rahon, fratele mai micu alu contelui repausatu, capulu familiei.

Acelu frate mai micu, fara alta avere decâtu numele seu, se casatori din amoru cu o domnisióra de la Roche-Landry, a carei singura zestre o constitua frumuseti'a sa stralucinda.

Vicontess'a de Rahon murì dandu viétia Olimpiei. Reginald, desperatu pentru acésta mórte care i franse viétia, parasì provinci'a Auvergne si se aruncã in aventuri, voindu sè uite. In mai putîni de doi ani, elu risipì pana la celu de pe urma cruceru modestele capitaluri ce formau tóta averea sa, si de óra-ce in timpurile acele unu gentilomu nu se sinucidea, elu se facù omoritu in duelu, lasandu-si fiic'a orfana.

Serman'a Olimpia, parasita, fu primita de verulu ei primaru, Annibal, care o asiediã intr'unu coventu de fice nobile, in Clermont, unde ea fu crescuta si primì o educatiune conforma nascerii sale.

In etatea de optu-spre-diece ani, si admirabilu de frumósa, ea vini sè petréca tómn'a in castelulu de Rahon.

Unu domnu mare, carele a juratu sè móra nensuratu, marquisulu d'Aubray de Chavigny, bogatu de siese-dieci de ani si cu vinitu de trei sute de mii de livre, vediendu-o — fu cuprinsu de un'a din acele pasiuni fara intielesu, cari mistuiescu câte odata pe betrani, uitã juramentulu seu d'a remané totu nensuratu si i cerù man'a.

Olimpia, de si pré tinera si de o frumusetia asià dicându copilarésca, erá totusi fôrte ambitiósa si o calculátore rece.

O prima miscare de respingere de totu instinctiva ce simtì la inceputu erá s'o faca a refusá acésta unire cu unu omu care erá mai bine de trei ori mai betranu; dar se stapanì numai decâtu, si cerù dóue dile pentru cá sè se otarésca.

In decursulu celoru dóue dile ea meditã, si rezultatulu reflecsiuniloru sale fu, cá legatur'a cu marquisulu de Chavigny i va dá o avere nesperata, o stare mare in lume si cá aceste advantage nu voru fi cumparate pré scumpu cu pretiulu a câti-va ani de sacrificiu si de desgustu.

Marquisulu de siese-dieci de ani avea s'o lase fara 'ndoiéla nu peste multu veduva, si atunci, neatérnatóre si bogata, avea sè póta alege la rîndulu ei si sè permita inimei sale de a vorbí liberu. Cu asemene sperantia si oviairea nu mai erá cu putintia.

Trecëndu cele dóue dile, Olimpia respunse, cã ea se va maritá cu bucuria dupa marquisulu, dar cu

conditiunea cá elu s'o assigureze prin unu contractu de casatoria despre o zestre de dóue milióne.

Precum se vede, acésta copila de optu-spre-diece ani, pricepea bine afacerile.

XXII.

Olimpia.

Dóue milióne! Cifr'a erá cam mare si de natura a face, cá ori cine sè reflecteze, afara de unu betranu inamoratu; dar marquisulu de Savigny, inamoratu pana la nebunia, trebuia sè adevérésca inca odata acestu distichonu alu marelui fabulistu:

Amoru, amoru, candu ne cuprindi,
Atunci adio intieptiune!

Elu gasì cererea de totu naturala si o implinì numai decâtu.

Si apoi ce erau dóue milióne pentru unu omu carele avea siese? Putea elu sè cumpere mai lesne o fericire asià de mare cá si acea despre care visá? . . .

Elu subscribe cu ambele mani contractulu prin care se dede unu vinitu de o suta de mii de livre domnisiórei Olimpia de Rahon, viitóri'a marquisa de Aubray de Chavigny, si cununí'a fu celebrata in capel'a castelului de Rahon, contele Annibalu si socia s'a erau singurele rude mai de aprópe ale orfanei.

Acést'a fu o ceremonía trista, macar cá erá de fatia unu publicu nu nerosu si castelaniì crediurã cá trebue sè desvolte unu luesu mare.

Cãtu timpu marquisulu de Chavigny a fostu tineru si de etate matura, a abusatu fôrte de tóte placerile ce procura o avere mare; rezultatulu fu, cá elu purtá fôrte greu sarcin'a celoru siese-dieci de ani, si in butulu tuturoru lécuriloru cosmetice si a mijlóceloru de totu soiulu, prin cari cautá insedar „a repará slabiciunile irremparabile ale trecutului“, marquisulu de Chavigny semená unei ruine pretentióse, cãrpite bine reu, dar care se descompunea din tóte partile.

Unirea acelei copile plapânde, alba si ros'a, cu unu betranu cu picioru tremurande si cu ochi de satiru, pareã nenaturala si asià dicându revoltátore la cei mai multi din cei invitati.

Ei voiau, de si scimu cá cu nedreptulu, sè véda cá frumós'a Olimpia erá o juna martira sacrificata averii mari a marquisului.

Lumea adese ori judeca ast-feliu.

Nu se baga de séma, câte martire pretinse facu, intocmai cá Olimpia, sè li se platésca inainte pretiulu cuviinciosu pentru resignatiunea loru petrudietóre.

A dóu'a di dupa casatori'a sa, marquisulu, inca si mai ametitu decâtu la inceputu, voiã sè-si isoleze fericirea, spre a o gustá cu atãtu mai bine.

Elu si-rapi jun'a s'a sotia cum si-rapesce amantulu amant'a, si o conduse la un'a din mosiile sale situata la marginile provinciei Auvergne de susu, — cam la dóue-dieci de mile de castelulu de Rahon.

(Va urmá.)

S A L O N U ?

Calindarului septemanei.

Dumin.	10 22	E. 3 d. P. mirup. s. m. Terentiu.
Luni	11 23	s. st. m. Antipa. c. Trifina.
Marti	12 24	c. p. Vasiliu, c. ma Antusa.
Mercuri	13 25	s. st. m. Artemon. s. m. Maesim.
Joi	14 26	s. p. Martin. s. m. Ardalion.
Vineri	15 27	ss ap. Aristare, Pud, Trofim.
Samb.	16 28	ss. mm. Agapia, Irina, Chionia.

Oglind'a lunei.

(H.) Alea iacta est! Acuma nu mai e vorba, că fi-va resboiu séu pace? Căci resboiulu e decisu. Numai diu'a inceperii resboiului nu se scie inca pozitivu. Atât'a inse se constata, că aceea nu se va amaná multu timpu.

In armat'a russésca concentrata in Besarabi'a russésca dorulu celu mai ferbinte d'a esi in fine din starea neactiva, la care a fostu condamnata in totu decursulu iernei. Tóte mesurile s'au luat, pentru că trecerea peste Prutu sè se póta face cu câtu mai mare inlesnire. In dilele din urma au sositu la Chisineu o multime de munitiuni si proviante, precum si totu felulu de vagóne, menite a trece pe căile ferate romane, unde vagónele russesci nu potu comunicá, de óra-ce sínele loru sunt mai largi.

Se dice, că Russi'a pan'acuma a spesatu pentru mobilisarea armatei sale vr'o 400 de mfi de ruble. Va sè dica, déca cine-va speseza asiá multu, nu se mai póte retrage. Trebuie sè intre in lupta.

Russi'a nici nu se va retrage, căci acést'a ar fi mórtea ei morala. In Petersburg si in tóta tier'a domnesce cea mai mare iritatiune. Necontentitu se tinu consilie de resboiu sub presidiulu tiarului, la cari si conducatorulu cozaciloru de la Don inca s'a invitatu.

O scire mai nóua spune, că tiarulu la 24 lunei curinte va plecá la armata, că sè primésca insu-si conducerea.

Pacea cu montenegrii nu s'a pututu incheiá la Constantinopole. Resboiulu inse intre montenegrii si turci nu se va re'ncepe pana la erumperea celuiia intre rusi si turci.

In Bosni'a érași au eruptu inimicitiele. Lupte mai mici se facu mai in tóte dilele. O scire spune, că scopulu tiarului este a intemeiá o secundo-genitura russésca in Bosni'a.

Turci'a inca se gata. Diuarele amice ottomaniloru spunu, că poporatiunea de acolo e fórte insufletita si dorese din tóta ánim'a sè póta luptá câtu mai curendu lupt'a pe viétia si pe mórte cu russi, inimicii loru neimpacabili.

Se scie, că si sultanulu va plecá la armata. Asiá dara, de cumva scirea acést'a se va adevéri, resboiulu acést'a are sè fia fórte interessantu, căci din ambele parti va luá parte si suveranulu,

Serman'a Romanía se afla in ajunulu unoru díle de celu mai innaltu pericolu pentru dins'a. Se scie, că Russii voru intrá in Turci'a prin teritoriu romanescu. Acuma se anuncia, că turcii nu voru asteptá, că dus-

manii loru sè intre in Turci'a, ci si ei voru trece graniti'a, si astfelu — celu putínu primele lupte se voru incinge pe teritoriu romanescu.

Din caus'a acés'a la Bucuresci domnesce cea mai mare agitatiune. Dilele trecute s'a tinutu unu mare consiliu ministerialu, sub presidiulu Domnitoriului, la care au fostu invitati toti fostii ministri presiedinti. S'a decisu, că fara concursulu camerei sè nu se faca nimica.

O depesia anuncia, că turcii au inceputu sè faca unu podu peste Dunare.

Tocmai in momentulu acést'a vine o scire din Viena, care anuncia, că acolo s'ar fi decisu ocuparea Bosniei, Serbiei si Hertiegovinei.

O alta scire, din Petersburg ni spune, că tiarulu va plecá marti la Chisineu, unde s'a si arangiatu pentru elu palatulu din Catargiu. Acolo se va tiné unu mare consiliu de resbelu, apoi va urmá declararea resboiului si nemijlocitu trecerea Pontului.

Generalissimulu Abdul-Kerim a plecatu la Sumla, că sè primésca comand'a armatei.

Dlu Mihaiu Cogalniceanu fu numitu ministru de esterne alu Romaniei.

— 126 —

CE E NOU?

Mariloru ei barbati, patri'a recunoscatóre!

Aflámu cu bucuría din „Romanulu“, că ministrulu instructiunii publice din Romanía, a luat in privirea recunoscintiei datorite de natiune mariloru ei barbati o salutara initiativa. Ilustrulu Heliade Radulescu va avé in putínu timpu o statua, pe candu insufetitorulu seu, nemuritorulu Lazaru, erá lasatu inca uitării. Dlu ministru dara a luat initiativ'a redicării statuei lui Lazaru alaturi cu statu'a lui Heliade Radulescu. — Apostolulu si invetiachelulu voru stá langa olalta. Ministrulu a dobanditu de la camera 2000 lei spre a se inscrie in capulu listei de subscriere pentru redicarea statuei lui Lazaru, care va constá in totulu vr'o 20,000 lei. Dlu ministru n'a uitatu nici pe scumpulu bardu alu Romaniei, pe Bolintineanu, care de la mórtea sa zace in cimitirulu de la Bolintinu, locul seu natalu, fara cá nici o pétra, nici o inscriptiune sè faca pe trecatoru sè-si inchine fruntea naintea mormentulu poetului nationalu. Dlu ministru va asiediá in curendu pe mormentulu poetului o pétra mormentala de marmure, pe care o mana depune o coróna de lauri d'a supra numelui : „Bolintineanu.“

Camer'a deputatiloru va incepe siedintiele sale mane sambeta la 21 l. c.

Regele spaniolu, don Alfonso, voiese sè se însóre. Acést'a e noutatea cea mai mare in Spani'a. Dinsulu voiesce sè ieie pe verisiór'a sa, principess'a Maria Mercedes. Dar fora invoirea corpului legiuitoru nu-si póte indepliní vointi'a.

Principele de coróna Rudolf in anulu acést'a va intreprinde o caletoria mare in strainetate. Va visitá orasiile de frunte ale Europei apusene si de mijlocu. Scopulu caletoriei este perfectionarea cunoscintieloru sale.

Literatura.

Dlu dr. I. C. Dragescu, cunoscutu bine publicului dincóce de Carpati din scrierile sale beletristice, dupa o tacere de câti-va ani ni-a facutu placut'a surprindere prin tramitarea cântului alu treile din „Infernulu“ lui Dante, in traducere facuta de dinsulu. Publicámu in fruntea nrului de fatia acésta incercare, ér in locul acest'a credemu cá nu va fi de prisosu sè adaugemu cuprinsulu acestui cântu. Éta-lu dara : „Dante insotitu de Virgiliu sosesc la pórt'a infernului. Cetesce infricosiat'a inscriptiune de pe ea si intra. La celu d'antâiu pasiu ; cum amu dice in coridórele infernului întelnesce sufletele aceluor ómeni, cari nu sunt capabili nici de bine, nici de reu, si cari lasi si nepasatori traia departe de ori ce pericole. In acestu locu alu obiectiunii lor, ele alérga dupa unu steagu impinsu de vijelia. Insectele de musca si vermii la piciórele lor sugu sângele ce le iése din rane. Dante ajunge la malulu riului Acheronte, unde afla pe luntrasiulu Caron si sufletele cari trecu riulu in luntra sa. Ne mai puténdu suportá atâte emotiuni, cade si adórmé.“ Traducatorulu ni anuncia, cá spera sè póta publicá intr'o dí intrég'a „Divin'a Comedia“ in traducere. In fine mai amintimu, cá stimatulu nostru amicu ni-a promis unu studiu a supra Dómnei Dora d'Istria. Suntemu convinsi, cá onorab. publicu va resalutá cu placere lucrările dlui Dragescu in colónele foi nóstre.

T e a t r u.

Tommaso Salvini, renumitulu tragedianu italianu, jóca cu trup'a sa in Budapesta cu unu succesu ne mai pomenitu. Pana acuma a pasitu in piesele : „Othello“, „Hamlet“ si „La morte civile.“ Teatrulu germanu a fostu totu-de-una umplutu de unu publicu fórté alesu, chiar si de prin provincia s'au adunatu multi iubitori de arte. Salvini va mai jocá inca in piesele : „Sullivan“, „Il Gladiatore“, „Macbeth“ si „Giosue“, — apoi va plecá de aici la Praga, Drezda si Berlinu.

Suvenirea mortiloru.

Grigorie Ganescu, cunoscutulu publicistu carele in press'a francesa a aperatu cu caldura caus'a romana, a repausatu la Paris. Ganescu a fostu Romanu, s'a nascutu in Roman'a. Si-a facutu educatiunea la Paris. Apoi s'a asediatu in Franci'a, unde a fondatu mai multe diuare, si a dobânditu naturalisatiunea francesa. In timpulu din urma a redactatu corespundintia autografata „Les tablettes d'un spectateur.“

Trei preoti repausara in timpulu din urma in dieces'a Orádii-mari : Ioanu Bentie parocu in Racova la 14 febr., Augustinu Gozmanu capelanu in Cherelesiu la 29 martiu, si Demetriu Sincai parocu in Borhidu la 3 aprilé.

Voci din publicu.

Multumire publica.

Subsemnatulu primindu cu trist'a ocaziune a mortii multu regretátei sale fice Alesandrina Haralambu manifestári de condolentia si de simpatia din mai multe parti, vine in numele seu, alu minorului Mihaiu Haralambu, fiulu decedátei, alu fiului seu capitanu Romulus Maghieru alu nurorii sale Lina Ma-

gheru si alu nepotiloru, a aduce multumirile sale tuturoru persóneluor, amiciloru si cunoscutiloru din tíera si din strainetate, cari luara parte la durerea familiei pentru perderea acésta ireparabila.

Recunoscinti'a nóstra pentru regretele manifestate din tóte paróile de Romani si de multi straini va fi eterna.

Craiova 31 martie 1877.

G. Magheru
generalu.

Cuthia de epistole.

— *Intrebári.* —

16. Compendiu de literatura. Binevoiesca a me insciintiá cine-va, capeta-se unde-va unu compendiu séu manualu de literatur'a romana si unde? — *T.*

17. Saténulu. Aveti bunetate a-mi face cunoscute conditiunile de abonare la fóia „Saténulu“ din Bucuresti, de cumva acea fóia mai apare. — *Dragomiru.*

18. Carti. Cine mi-a sci spune de unde, prin cine si cu ce pretiu mi-asiu puté cumperá „Noptile Carpatine“ si „Amorulu si „Patria“ ambele de I. C. Dragescu? — *Invetiatoru.*

Post'a Redactiunii.

Dlu C. I. D. in N. St. Georgiu. Se voru publicá in „Siedióre.“ De acesté vomu primí cu bucuria totu-de-una.

Mariei. Candu vomu avé timpu s'o coregemu putintelu, i vomu deschide colónele foi nóstre.

Dsiórei E. D in B. Ineu. Ve multiamimu pentru sírele cordiale, cu cari ne-ati suprinsu. Ni pare bine, cá damele romane si in acele parti incepu a se interessá de literatur'a nationala.

Versurile nepublicabile : La banchetu, Spini si matraguna, La 21 martiu, De ceri dovedi mai bune.

C. A sositu tardfu.

Erumpendu resboiula russo-turcescu, care atrage interessarea cea mai viua a lúmei întregi si in deosebi a nóstra, a Romaniloru, cáci — de dupa semne — lupt'a se va incinge pe teritoriu romanescu, séu celu putínu in apropiarea Romaniloru, deshidemu

prenumeratiunea estraordinara

la fóia nóstra, incependu din prim'a maiu st. n. Vomu publicá regulatu unu resumatu alu evenimenteluor mai importante ce se voru petrece in o septemana si totu-odata le vomn ilustrá cu portretele barbatiloru cari voru avé roluri de frunte in ele.

Conditiunile de prenumeratiune se vedu in fruntea foi.

Esemplare complete mai avemu si din ceputulu anului.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1877. Calea tíerei nr. 39.